

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ÎNALTĂ CINSTIRE PREȘEDINTELUI ȚĂRII

Toate naționalitățile conclocoitoare au astăzi acces egal la învățătură, iar tinerii pot învăța în limbile naționalităților conclocoitoare. Sprijinul larg și multilateral acordat de statul socialist dezvoltării vieții culturale-artistice a naționalităților conclocoitoare se reflectă totodată în existența a numeroase teatre, biblioteci, cămine culturale, ansambluri artistice, diferite cotidiene și publicații periodice în limba maternă, publicații de cărți, etc.

O altă latură însemnată a activității teoretice și practice a Președintelui Nicolae Ceaușescu o constituie valorificarea minunatelor tradiții de luptă, muncă și viață ale poporului nostru, a istoriei sale milenare. Ne este cunoscut faptul că Domnia Sa are o mare dragoste față de trecutul glorios al poporului nostru, față de vrednicii noștri înaintași. „In cele mai grele timpuri — preciza Domnia Sa — înaintașii nu și-au părăsit pământul unde s-au născut ei, înfrățindu-se cu ei, cu munții și cîmpiile, cu rîurile și cu codrii falnici, au rămas neclintiți pe aceste meleaguri, apărându-și ființa, dreptul la existență liberă”. Referitor la procesul continuu și firesc de desfășurare a istoriei patriei arată: „Aveam un trecut glorios care reprezintă cea mai prețioasă moștenire a poporului nostru. Avem datoria să ridicăm pe o treaptă nouă și să îmbogățim cu noi cuceriri materiale și spirituale această prețioasă moștenire”.

Prin concepția sa teoretică și neobosită activitate practică, Președintele Nicolae Ceaușescu a devenit nu numai cititorul României socialiste și arhitectul întregii politici interne și externe a Statului nostru, ci și inspiratorul și susținătorul neobosit al unor noi relații în viața internațională.

La temelia politicii externe a României, Domnul Președinte Nicolae Ceaușescu a pus dezvoltarea prieteniei și colaborării multilaterale cu toate țările socialiste, extinderea și consolidarea relațiilor cu țările care au pășit pe calea dezvoltării economico-sociale independente, întărirea solidarității cu toate forțele progresiste, acționând, în spiritul coexistenței pașnice, pentru amplificarea raporturilor reciproce avantajoase cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. Relațiile României cu toate statele sunt bazate pe principii deplină egalitate în drepturi și avantajului reciproc, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne.

Ceea ce, de asemenea, a contribuit la creșterea prestigului Președintelui cu care Domnia Sa abordează marile probleme ale lumii contemporane și soluțiile pe care le propune pentru rezolvarea lor, probleme între care de prim ordin este apărarea păcii, Președintele României fiind astăzi și un prestigios mesager al păcii. Ne vom aminti întotdeauna cu satisfacție de atitudinea hotărâtă și activitatea neîntreruptă a Președintelui țării noastre pentru promovarea idealului păcii, pentru realizarea unui climat de destindere în relațiile internaționale și în primul rînd pe calea dezarmării nucleare, factor vital pentru viitorul întregii omeniri. Astfel, numeroși autori și redactori din străinătate i-au dedicat monografi și au publicat selecțiuni din operele sale în numeroase limbi. Convîngerea unanimă este că politica externă a României concepută și îndrumată de Președintele Nicolae Ceaușescu, este multilaterală constructivă, pentru că ea soarebte forțe din lupta milenară a poporului român, pentru independență, progres și pace.

Înaltă cinstire constituie un moment festiv și pentru ierarhii, preoții și credincioșii Bisericii noastre. În calitate de conducător al destinului poporului nostru, Domnul Președinte Nicolae Ceaușescu a promovat o politică înțeleaptă față de cultele religioase, garantînd libertatea prevăzută în Constituție și legile țării, apărînd cum se cuvine activitatea cultelor pentru sprijinirea acțiunilor dedicate păcii, și fericirii poporului român.

Biserica Ortodoxă Română s-a bucurat din plin de această libertate care a însemnat pentru ea: dotarea cu lăcașuri de cult și împodobirea multora cu pictură nouă, restaurarea monumentelor istorice și de artă bisericăscă, iar învățămîntul teologic și-a putut desfășura în condiții bune activitatea sa de formare a noilor generații de slujitori bisericăști.

Publicațiile teologice au apărut în mod curent ca reviste centrale și mitropolitane, de asemenea cărți teologice: cursuri, manuale, cărți de cult, cărți de rugăciune, Biblia — care a ajuns la a treia ediție, două ediții ale Noului Testament, patru ediții de Mică Biblie ș. a.

Înaltă cinstire, în unitate de gînd și simțire cu întregul popor, aduc ierarhii, preoții și credincioșii Bisericii noastre, Președintelui Țării, asigurîndu-i că vor sprijini cu mijloacele lor specifice eforturile și aspirațiile poporului nostru de propășire, pace și înțelegere în întreaga lume.

REDACȚIA

Vetre de cultură și spiritualitate românească din Transilvania

Mănăstirea „Sfînta Ana” Rohia

Construită din inițiativa și sub îndrumarea preotului ortodox român, Gherman Nicolae, parohul parohiei Rohia, protopopiatul Lăpuș, Mănăstirea „Sfînta Ana” — Rohia, județul Maramureș, împlinește anul acesta șase decenii de cînd a fost înscrisă de către vrednicul episcop Nicolae Ivan al Clujului.

Construirea acestei mănăstiri, care este cel dintîi așezămînt monahal ortodox, construit în Ardeal după unirea cu Țara, s-a început în anul 1923, în semn de adîncă recunoștință și de mulțumire față de Dumnezeu, pentru terminarea marelui război mondial din 1914—1918, pentru instaurarea păcii pe pămînt, pentru eliberarea tuturor provinciilor românești și unirea lor într-o singură țară și pentru eterna pomnire a celor peste opt sute de mii de ostași români, căzuți pe cîmpul de luptă pentru dezrobirea Ardealului și realizarea marelui vis al poporului român dintotdeauna, de unitate, libertate, dreptate și pace.

Șaizeci de ani de viață, pentru așezămînt ca acesta nu sînt mulți, dar suficienți ca să ne îndemne la un scurt popas, în care să ne întoarcem și să privim drumul pe care acest așezămînt duhovnicesc românesc l-a parcurs în cele șase decenii de slujire a lui Dumnezeu și a oamenilor.

Mănăstirea „Sf. Ana” — Rohia, județul Maramureș, a odrăslit și a crescut din rădăcina celor peste o sută cincizeci de mănăstiri și schituri din Transilvania și Maramureș, care, din ordinul generalului Bucov, au fost distruse în 1762. Act fără precedent în toată istoria Bisericii lui Hristos, prin care o putere imperială, ce se declara creștină, să dea poruncă, în numele unei Biserici pe care o reprezenta, să fie pustiite așezămîntele, locașurile de rugăciune și altarele altei Biserici creștine, urmărind prin aceasta să strivească puterea și unitatea sufletescă a unui popor, care, cu toate că sute de ani s-au răpit toate drepturile, nu a putut fi biruit, ci s-a dovedit a fi mai tare decît asupritorii, pentru că a avut o Lege ce l-a apărut tot ce a avut mai sfînt și mai scump acest popor: limba, ființa și credința lui strămoșească.

Persecuțiile împotriva Bisericii românești au continuat cu intensitate în perioada dualismului austro-ungar (1867—1918)

Vatra de cultură și spiritualitate românească, care este mănăstirea „Sf. Ana” — Rohia, în mod providențial a fost construită în mijlocul „țărîlor” din partea de nord-vest a pămîntului locuit din cele mai vechi timpuri, de români.

Țara Năsăudului și Maramureșului, a Oașului, a Chioarului și Lăpușului, precum și ținuturile someșene și sălăjene, toate stau ca o cunună în jurul Sfîntului Altar al Mănăstirii de la Rohia, spre care își îndreaptă fața toți dreptcredincioșii români, ca spre un Sion duhovnicesc al lor.

Prin modestii ei slujitori, în cele șase decenii de existență, Mănăstirea „Sf. Ana” — Rohia și-a făcut datoria față de creștinii din toate ținuturile ce o înconjoară, creștini ce din truda lor au construit această mănăstire, care, după cum se știe și s-a spus într-o monografie a ei, nu a fost construită aici de domnitori, nici de boieri, ci de poporul bun și credincios din această parte a țării noastre. De aceea credincioșii din împrejurimi iubesc așa de mult această mănăstire, pe care fiecare dintre ei o consideră, și o prețuiește, ca și pe casa lui proprie.

De altfel, de la început, Mănăstirea Rohia a fost numită „Casa Maicii Domnului”, aceasta înseamnă că, în același timp, ea este a lor, a credincioșilor poporului român, pentru că ei întotdeauna au cinstit pe Maica Domnului, ca pe propria lor mamă.

Înscrisirea Mănăstirii „Sf. Ana” — Rohia, s-a săvîrșit la 15 august 1926, de către Episcopul Nicolae Ivan, înconjurat de un mare sobor de preoți și de mii de credincioși, ce s-au adunat atunci la Rohia, din toate părțile Transilvaniei.

De atunci candela și sfeșnicul din această mănăstire arde năncetat.

Lumina lîină pe care a răspîndit-o acest locaș, a luminat mereu sufletele credincioșilor în toate împrejurările, îndemnîndu-i să iubească pacea, sfințenia, dreptatea, munca și libertatea. Este cu neputință să se amintească acum numărul tuturor celor ce au venit aici, descurajați sau dezorientați, și au plecat schimbați, transfigurați, întăriți, sufletește, cu multă bucurie și dor de viață în suflet, avînd simțurile sănătoase, senine și curate.

Aceasta a fost o cale prin care această mănăstire a înțeles să-și facă datoria față de credincioși în cei șaizeci de ani de viață. Dar, pe lîngă aceasta, Mănăstirea Rohia, a cultivat în sufletul celor ce au cercetat-o, dragostea de patrie și de trecutul nostru zbuciumat și glorios, de toate comorile pe care noi le-am moștenit de la moșii și strămoșii noștri.

Ca și înainte, tot așa și în timpul celui de al doilea război mondial, cînd sabia nedreaptă a unui dictat întunecat a frînt o parte din trupul țării, această mănăstire, care se afla pe teritoriul vremelnic ocupat de horthyști, a rămas fidelă misiunii sale. Candelele ei au luminat și în acești ani grei, plini de suferințe și nedreptăți sufletele celor care își plîngeau durerile și amarul.

În acele timpuri de restricție aripa ei a ocrotit, ca aripa unei mame, sufletul poporului român din nord-vestul țării.

Prin rugăciuni și cuvinte, ea încuraja pe cei deznădăduiți, mingia pe cei asupriți, îndemna pe cei rătăciți, ținea vie, în inimile tuturor, speranța în dreptate, libertate și pace, ce urma să vină.

Bătrîni, tineri, văduve și orfani, familiile celor deportați, evrei asupriți și nedreptățiți toți au găsit, în acei ani grei, un cuvînt de mîngiere, la această mănăstire.

Faptele de atunci, din timpul ocupației horthyste și a războiului, nu sînt scrise în nici o cronică, dar sînt imprimate adînc în inimile tuturor aceluia ce i-am pomenit aici.

Înfîințată de un preot de mir, care avea o familie bogată în fapte bune și în prunci, Mănăstirea „Sf. Ana” a avut binecuvîntarea de la Dumnezeu, să fie condusă de ciuva stăreții vrednici, care aveau suflet și inimă de sfinți.

Unul dintre aceștia a fost marele stareț Gherontie Guțu — 1930—1937, care fiind venit din ținutul Soroca, a scos mănăstirea din grelele datorii în care se afla în 1930, cînd acest om a fost chemat de Dumnezeu să conducă această mănăstire.

Starețul Gherontie a trecut la cele veșnice în vîrstă de cincizeci de ani, dîndu-și viața pentru înflorirea mănăstirii.

Cînd toți monahii, ce erau veniți din alte părți ale țării, s-au refugiat, de îndată ce s-a pronunțat odiosul Dictat de la Viena, Dumnezeu a pus în fruntea mănăstirii de la Rohia un fiu de moț din Scărișoara, care fiind orfan de război și-a căutat mîngiere la pragul acestei mănăstiri din fragedă tinerețe. Acesta a fost ieromonahul Nifon, Nicolae Matei — stareț 1940—1944 — al cărui suflet îngeresc a luminat mănăstirea în cei mai grei ani ai ocupației horthyste.

Din pricina nevoităților și a marilor greutăți pe care le-a îndurat în cei patru ani de luptă în conducerea mănăstirii, și starețul Nifon, ca și starețul Gherontie și-a dat sufletul în mîinile Domnului în 1944, cînd nu avea decît numai treizeci și doi de ani.

A urmat apoi la conducerea mănăstirii, maramureșanul Chira Ioan-Justinian — 1944—1973.

Toți cei trei stareți, care au condus mănăstirea mai mulți ani, au fost conștienți de răspunderea și de misiunea ce li s-a încredințat, cînd au fost chemați să conducă această vatră sfîntă de spiritualitate ortodoxă românească, din partea de nord-vest a țării noastre.

Acum, la împlinirea a șaizeci de ani de slujire, Mănăstirea „Sf. Ana” se află pe culmi de împliniri luminoase.

Viețitorii de azi duc mai departe, cu multă rivnă, crucea vieții duhovnicești din această mănăstire și țin mereu candelele aprinse și ușile Casei Domnului deschise pentru toți cei ce caută să guste din atmosfera curată, plină de lumină și pace a mănăstirii de la Rohia.

În ultimii treizeci de ani, mănăstirea s-a înnoit total, așa cum s-a înnoit toată țara.

În afară de bisericuța modestă, care a rămas cea veche, toate clădirile s-au construit din nou, și pe lîngă cele ce au fost s-au mai adăugat și altele.

Azi, mănăstirea are o casă frumos construită din cărămidă, în care se află stăreția, o casă din lemn de stejar, în care se păstrează o parte a bibliotecii și chilia în care se adăpostesc ierarhii, cînd poposesc la mănăstire.

Pe un loc săpat în stîncă, s-a construit o altă clădire sub acoperișul căreia se află un frumos paraclis, ce este înzestrat cu o cateteasmă sculptată în lemn de stejar, de sculptorul Rucăreanu de la București, cateteasmă ce este unică prin concepție și lucrătură, din toată țara. Tot în corpul acestei clădiri se află și biblioteca bogată în cărți rare, care a fost adunată de unul din stareții mănăstirii, care a lăsat mănăstirii peste cînsprezece mii de volume.

Mai retrasă, în colțul cel mai luminos, s-a construit o altă casă, denumită „Casa poetului”.

În ultimii ani, s-a construit un altar de vară, care are chipul unei biserici vechi din Maramureș.

Un mic muzeu le întregeste apoi pe toate cele ce se cuprind în vatra Mănăstirii „Sf. Ana” de la Rohia, județul Maramureș.

Justinian Maramureșanul

Aniversarea de la 28 martie 1986 se înscrie cu litere de aur în istoria țării noastre conștințind proclamarea ca întîiul președinte al Republicii Socialiste România a eminentului bărbat de stat — Excelența Sa Domnul Nicolae Ceaușescu.

Această proclamare a fost izvorîtă din voința întregii națiuni și s-a realizat în forul suprem al puterii de stat, Marea Adunare Națională.

Importantul act istoric își are temelia în dragostea și încrederea fără margini pe care le nutresc toți cetățenii patriei noastre față de președintele Nicolae Ceaușescu, ale cărui merite nepieritoare sînt unanim recunoscute de întregul popor.

Un gînd și un sentiment de dimensiunile unei țări s-au concretizat — profund insufletețoare pentru contemporaneitate, pilduitoare pentru generațiile viitoare — în trecerea eșarfei tricolore peste pieptul în care ard cele mai fierbinți sentimente dăruite țării, demnității și înfloririi ei, viitorului luminos al poporului.

Prin strădaniile Domniei Sale și prin munca neobosită a întregului nostru popor, Țara noastră a obținut în acest răstimp, realizări fără precedent, pe toate tărîmurile, ceea ce a dus la conturarea unui nou chip al Patriei și la creșterea prestigului ei pe arena internațională.

Prin metoda personală de lucru, Președintele Nicolae Ceaușescu a menținut un contact direct și permanent cu poporul, suplinînd debaterii publice problemele care țin de progresul material și spiritual al țării. „Subliniez — spunea Domnia Sa — necesitatea de a conduce nu din birou, nu prin intermediul hîrtilor, ci prin contactul nemijlocit, viu, cu oamenii, rezolvînd în mod operativ și direct problemele ce se ridică în munca unităților economice și social-culturale; nu de hîrtii este nevoie, ci de o activitate concretă pentru soluționarea problemelor practice”.

Întreg ansamblul de măsuri care au dus la dezvoltarea și perfecționarea vieții politice, economice și sociale, la aprofundarea democrației socialiste, la înflorirea culturii, la creșterea nivelului de trai și civilizației al poporului nostru sînt legate de personalitatea Domnului Președinte Nicolae Ceaușescu.

Domnia Sa a acționat cu hotărîre, neabdtut, pentru a uni energiile creatoare ale poporului român în vederea îndeplinirii programului de dezvoltare multilaterală a țării. A subliniat în repetate rînduri că ceea ce s-a realizat în epoca construcției socialiste, reprezintă opera tuturor fiilor poporului nostru: muncitorii, țărani, intelectuali, indiferent de naționalitate.

Subliniind însemnătatea deosebită pe care o reprezintă rezolvarea deplină și definitivă a problemei naționale în patria noastră Președintele Nicolae Ceaușescu arată că România socialistă este „printre puținele țări din lume în care s-a asigurat în mod real deplina egalitate în drepturi a tuturor cetățenilor, fără deosebire de naționalitate”.

Bunavestire

In fiecare an, la 25 martie, Sfânta noastră Biserică sărbătorește cu mare cinste praznicul Bunavestirii. Aceasta dată coincide foarte bine cu proclamarea legitimă a primăverii, când germele vieții se ridică spre soare; când pentru întreaga natură sună semnalul la viață! Tot așa și Bunavestire reprezintă momentul zămislirii Vieții celei adevărate și zdrobirea puterii morții.

Sfânta Biserică a hotărât ca în iconografia bisericească pe ușile împărătești ale Sfântului Altar să fie pictată scena Bunavestirii, reprezentând pe Întiul stătător între îngerii, pe Gavriil, trimis de Dumnezeu către Fecioara Maria aflată în rugăciune. Îngerul are în mână un crin, simbol al nevinovăției, al purității. Nu întâmplător pe ușile împărătești se află scena Bunavestirii. Totul este plin de semnificație. Bunavestire deschide credinciosului posibilitatea ajungerii la comuniunea cu Dumnezeu-Tatăl, prin Fiul care s-a zămislit în pîntecele Sfintei Fecioare.

În felul acesta Bunavestire este împlinirea primei vești bune, a primei „Evanghelii”, pe care Dumnezeu-Tatăl a descoperit-o primilor oameni, după alungarea lor din rai: „Dusmănie voi pune între tine și între femeie, între sămînța ta și sămînța ei; Aceasta îți va zdrobi capul, iar tu îi vei înțepa călcîiul” (Geneză 4, 15). Așa cum păcatul a intrat în lume printr-o femeie, tot din femeie se va naște Acela care va zdrobi puterea păcatului, a diavolului, a morții. Fecioara Maria este într-adevăr o a doua Evă, care aduce viața, dar nu o viață care merge spre moarte, ci viața care biruiește germele morții. Prin ea coboară în lume Iisus, Fiul lui Dumnezeu, care este Viața, după însăși cuvintele sale: „Eu sînt calea, adevărul și viața” (Ioan 14, 6); sau: „Eu sînt învierea și viața...” (Ioan 11, 25).

Bunavestire face începutul împlinirii veștii celei bune comunicată de Dumnezeu primilor oameni, că le va trimite un Mîntuitor, care îi va izbăvi de păcatele lor. De altfel însăși cuvîntul „Evanghelie” derivă de la un cuvînt grecesc care se tîlmăcește cu „veste bună”, sau „bună vestire”. Sfînta Fecioară după ce primește de la îngerii marea veste că ea va deveni Maica „Fiului celui Prea Înalt” (Luca 1, 32), rostește în casa Elisabetei o prea frumoasă rugăciune în care arată înțelesul major al mîntuirii pe care o va aduce Cel ce s-a zămislit în ea prin Duhul Sfînt. Pentru frumusețea și bogăția conținutului, plin de inspirație divină, Biserica a păstrat această rugăciune la loc de cinste, iar credincioșii o rostesc cu multă evlavie: „Mărește sufletul meu pe Domnul și s-a bucurat sufletul meu de Dumnezeu, Mîntuitorul meu, că a căutat spre smerenia roabei sale; că iată, de acum mă vor ferici toate neamurile. Că mi-a făcut mie mîrire Cel puternic și sînt este numele Lui. Și mila Lui în neam și în neam, spre cei ce se tem de El. Făcut-a tîrie cu brațul Său, risipit-a pe cei mîndri în cugetul inimii lor. Coborît-a pe cei puternici de pe tronuri și a înălțat pe cei smeriți”. Pe cei smeriți i-a umplut de bunătăți și pe cei bogăți i-a scos afară deșerti...” (Luca I, 46-54). Aceasta rugăciune, pe cit de simplă în cuvinte, pe atît de adîncă în conținut, reprezintă parcă întregul program al Bunavestirii. Astfel, Dumnezeu se descoperă ca Mîntuitor al tuturor oamenilor, ca un Părinte plin de milă care ridică pe „cei smeriți” la demnitatea de fii și coboară pe „cei mîndri”, pe cei închiștați în propriul lor egoism, pe cei care privesc cu sfidare spre frații lor, desconsiderîndu-l. Plenitudinea bunătății divine pe care Sfînta Fecioară o proclamă ca o veste bună se referă la readucerea tuturor ca egali în fața lui Dumnezeu, ca fii ai aceluiași Părinte și ca frați întreolaltă. Aceasta este, de alt-

fel, întreaga operă de mîntuire, de restabilire a omului, de repunere a vieții lui în starea în care s-a aflat înainte de căderea în păcat. Și tocmai acest lucru îl precizează Bunavestire.

Din întîmpinarea pe care Arhanghelul Gavriil o face Sfintei Fecioare reiese că vestea bună pe care i-o transmite are o importanță deosebită și cu referire la persoana ei. Astfel ea este „plină de har” binecuvîntată între femei, iar zămislirea „Fiului Celui Prea Înalt” este o revărsare a dumnezeirii, a participării Sfintei Treimi. „Și răspunzînd îngerul i-a zis: Duhul Sfînt se va pogori peste tine și puterea Celui Prea Înalt te va umbrî. Pentru aceea și sfîntul care se va naște din tine se va chema Fiul lui Dumnezeu” (Luca 1, 35). Dacă zămislirea Fiului lui Dumnezeu este un act de participare a Sfintei Treimi, înseamnă cu drept cuvînt, că Fecioara Maria este un „vas ales”, deoarece Trupul pe care Fiul lui Dumnezeu l-a luat din Sfînta Fecioară este Trupul cu care Iisus ne-a mîntuit prin Jertfa Sa, este Trupul care a biruit mormîntul întunecos și rece și șade de-a dreapta Tatălui, sub o formă spiritualizată, păstrînd în Sfînta Treime însăși ființa Sfintei Fecioare pe care a primit-o odată cu zămislirea de la Bunavestire. În felul acesta Bunavestire este o chează sigură că Acela care va deveni „Maica Domnului” este și Maica noastră, mijlocitoare pentru păcatele noastre la Fiul ei. Acest lucru ne este clar și prin aceea că Iisus este Mîntuitorul și Mijlocitorul către Părintele ceresc, iar prin întrupare, fiind asemenea nouă, El a devenit ca un frate al nostru, și în această situație Mama Lui este și Mama noastră. Fecioara Maria rămîne peste veacuri pilda unei mame bune și iubitoare pentru toate sufletele care-i cer ajutorul prin rugăciuni de cereri și prin imne de laudă și de recunoștință ca față de Acela care a fost hotărît de Dumnezeu ca Fiul Său să ia Trup mîntuitor din trupul ei sfînt și sfîntit prin puterea Sfîntului Duh.

Bunavestire este o minune care arată „că la Dumnezeu nimic nu este cu neputință” (Luca 1, 37), în care creștinii credzînd se încred în bunătatea de mamă a Aceleia din care s-a zămislit Fiul lui Dumnezeu. În fața acestor adevăruri care stau la temelie învățăturii noastre, ne apar complet nejustificate atitudinile unor creștini de a nu acorda cinstea care se cuvine Sfintei Fecioare; cinste pe care Sfînta Treime i-a acordat-o... Refuzul de cinstire a Sfintei Fecioare este o împotrivire față de voința și de providența divină în acțiunea de mîntuire a omului căzut în păcat, venită nouă odată cu întruparea Mîntuitorului.

Sărbătoarea Bunavestirii scoate în evidență apoi marea rol al femeii în opera de mîntuire a credincioșilor. Faptul că Dumnezeu s-a întrupat dintr-o Fecioară, dovedește pe deplin că, după învățătura creștină, femeia este egală cu bărbatul în fața lui Dumnezeu; că este scoasă de sub milenarul ei jug, din situația de a fi o simplă unealtă în mina unui „pater familias”, care putea dispune de multe ori de viața ei după bunul lui plac.

Bunavestire ne arată că Dumnezeu a binevoit să ia trup omenesc într-o Fecioară Sfîntă, de unde rezultă că Mîntuitorul nu își poate găsi locașul decît numai în inimile curate. El bate însă în inima oricui (Apocalipsă 3, 20); cel care-l primește cu inima sinceră, chiar dacă este întinat de păcat, El o va curăți de orice rîu și va face din orice păcătos un vas ales, înnoit prin harul mîntuitor, capabil să devină mai bun, să slujească viața în continua ei prosperitate.

Pr. prof. Sorin Cosma

Dialog teologic dintre ortodocși și romano-catolici și perspectivele lui (III)

4. La Bari, însă, în 1985, tema principală a dialogului, pe care o va studia Comisia mixtă plenară, nu va fi cea a tainelor de inițiere, ci alta, și anume: *Taina hirotoniei în structura sacramentală a Bisericii*.

Există deja un text de lucru, asupra căruiu nu voi insista aici prea mult. El e alcătuit din cele trei referate ale Sub-comisiilor și nu a dat prea mult de lucru Comitetului de coordonare, la Opole.

În linii generale, credința celor două Biserici, ortodoxă și romano-catolică, în privința preoției, este aceeași, putem spune chiar că este identică. Deosebirea privește tot unele practici, precum celibatarul, dar acestea într-adevăr nu sînt de ordin credinței. Învățătura despre succesivitatea apostolică e aceeași, învățătura despre cele trei trepte ierarhice e aceeași, învățătura despre preoția universală a poporului lui Dumnezeu e aceeași. Numai problemele ne rezolvate din documentul din Creta, cînd sînt amintite în acest nou document (acum provizoriu Opole, în viitor Bari), rămîn tot ne rezolvate.

Textul de la Opole referă corect despre comuniunea dintre episcopi (în cap. 56): „În decursul istoriei sale, Biserica din Orient și cea din Occident au cunoscut forme diverse de exercitare a comuniunii dintre episcopi: prin schimburi de scrisori, prin vizite de la o Biserică la alta, dar în principiu prin viața sinodală sau conciliară.” Mai departe se explică modul de formare a pentarhiei: Roma, Constantinopol, Alexandria, Antiohia și Ierusalim, și faptul că în timp au apărut forme și titluri administrative și onorifice noi, precum arhiepiscopii, mitropoliții primaiți și patriarhi. Desigur ortodocșii vor propune, din nou, (au propus și la Opole), să se adauge și: *papi*, în aceeași ordine de idei și funcțiuni.

De altfel, s-a ocilit deocamdată abordarea problemei papalității. S-au fixat totuși cîteva probleme. De pildă se spune în document că „sinodalitatea s-a structurată la diferite nivele spre a favoriza co-responsabilitatea Bisericii în evanghelizarea și slujirea oamenilor”. S-au avut în vedere sinoadele naționale, provinciale, pan-ortodoxe, ecumenice și desigur și conciliile apusenle. Mai departe nu s-a mers. Se spune doar, ca o prezență și o pregătire că: „în această perspectivă a comuniunii dintre Bisericile locale ar putea fi abordată și problema funcțiunii episcopului Romei printre episcopi.”

Fără îndoială că va trebui să ajungem și aici! Ultimul capitol însă (58) avertizează corect asupra modului cum se va pune problema: „În sinoadele ecumenice, reunite în situații de criză, episcopii Bisericii nedespărțite, cu autoritate universală, au decis în comun (s.n.) asupra credinței și au emis canoane pentru a afirma Tradiția apostolică.”

Personal, prevăd că documentul de la Bari, după unele intervenții necesare, va putea fi ușor finalizat prin consens.

La Opole s-a încercat și fixarea temelor următoare. O parte din membrii Comitetului de coordonare au propus să trecem de îndată la problema primatului papal și a infailibilității. Am fost printre cei care s-au opus, considerînd că e prea devreme. Se știe că încă de la început, unii au recomandat să se înceapă dialogul cu ceea ce ne desparte, ca să nu mai pierdem timpul de pomană, cu discutarea învățăturilor care ne sînt comune. Aceștia erau însă în taina inimii lor convinși că pentru probleme mari nu există soluții acceptabile pentru ambele părți, și că astfel se va renunța la dialog! Și acum încă unii ortodocși atrag atenția că: „Trebuie să ne între bine în cap că pe romano-catolici nu-i interesează în realitate decît două lucruri esențiale: primatul și infailibilitatea și că, prin dialog, ei nu urmăresc altceva decît să le propage.” Păr. Placide Deselle, devenit ortodox în ultimii ani, atras mai ales de spiritualitatea răsăriteană, potrivit sufletului său, după ce vede un progres în accentul pe Bisericile locale, în documentul de la München, avertizează și el că aceasta ar trebui să deter-

mine modificări profunde în catolicism și să ne îndrumeze de îndată spre orientarea dialogului înspre *diferențe*.”

Sînt de acord, dar să nu ne pripim. Să le abordăm la plîmbea vremii. S-au pus pînă acum cîteva probleme importante. Trebuie să mai punem și altele, înainte de a ne fi imposibil să mai continuăm dialogul. Înainte de a aborda tema primatului și a infailibilității, ar trebui, poate, să procedăm la una sau două întîlniri premergătoare ale plenului Comisiei mixte de dialog, în fața căreia să se prezinte două-trei referate ortodoxe, două-trei referate romano-catolice, cu tema: *Cît se poate avansa dintr-o parte spre cealaltă?* Fără o bună pregătire dialogul asupra primatului și infailibilității are totuși șanse minime, potrivit unor semne recente.

Ași putea fi întrebat pe ce mă întemeiez cînd afirm aceasta și de ce am propus la Opole amînarea acestei teme cu cel puțin încă o sesiune a Comisiei de dialog? Ași răspund că în primul rînd mă întemeiez pe propria mea cunoaștere a spiritului ortodox și a celui romano-catolic, a căror pregătire pentru unitate este încă insuficientă. Știu că există entuziaști ai dialogului și ai speranței și printre romano-catolici. Și eu sînt printre aceștia, un entuziast ponderat. Știu de asemenea că există și mulți pesimiști. Am întreb pe mulți romano-catolici cum cred ei că s-ar putea rezolva acest litigiu aproape milenar: n-am primit răspunsuri care să indice o viziune clară asupra acestui lucru, deși cei întrebăți erau oameni care ar fi trebuit să aibă o viziune clară și realistă. Ortodocșii răspund mai repede și mai exact la această întrebare! Eu aș fi printre entuziaștii cei mari, dacă aș găsi mai mulți entuziaști și printre romano-catolici, gata să știe să cîștige prin ceea ce încă li se pare că vor pierde, dacă vor merge prea hotărîți pe drumul unității! Reinstaurarea Pentarhiei li va aduce pe Papa din nou în fruntea listei — primus inter pares — din care acum este omis în toată lumea răsăriteană.

Dar mai este ceva care, personal, mă neliniștește și cu toată deferența față de partenerii de dialog voi spune totuși lucrurilor pe nume. Mă neliniștește faptul că deși noi, în Comisia mixtă de dialog, stabilim unele punți, unele premise solide pentru tema cea mare, parte romano-catolică, în diferite articole, cuvîntări papale, recenzii de cărți etc., se străduiește să contracareze aceste premise cu altele de un neașteptat conservatorism. Ale noastre, ale Comisiei, precum am arătat, sînt deschise, celelalte reinnoiesc declarații, viziuni și pretenții care vor putea speria încă o dată pe partenerii ortodocși în dialog. N-ăș vrea că cred că aceste lucruri sînt făcute intenționat, spre atenția Comisiei noastre, dar fiind publice, ele sînt receptate de noi și în acest sens.

Iată cîteva declarații importante ale S. Sale Papa Ioan Paul al II-lea: „Sentimentele de afecțiune reciprocă, dialogul sincer pentru a ajunge la adevăr... îi vor conduce pe ortodocși și pe catolici la deplina comuniune de credință, în cadrul varietății tradițiilor liturgice, disciplinare, spirituale și teologice.”

În iulie 1985 am citit în „L'Osservatore Romano” o cuvîntare a S. Sale Papa rostită în fața Curiei romane, deci de mare însemnătate, al cărei titlu mi-a plăcut și mi-a părut încurajator „Biserica (romano-catolică) este angajată irevocabil în mișcarea ecumenică”. Se spun în această cuvîntare lucruri de mare importanță pentru ecumenism și pentru dialogul nostru, la care S. Sa face trimiteri speciale, cu aprecieri elogiatoare. Dialogul și documentele lui sînt deci receptate de episcopul Romei, papă și patriarh al Occidentului. El atrage atenția, cu delicatețe pastorală și omenească: *trebuie să avem în toate grije de a veni întru întîmpinarea a ceea ce dorim și așteptăm în chip legitim ceilalți frați creștini ai noștri, cunoscînd felul lor de gîndire și sensibilitățile lor.*” S. Sa mai atrage atenția că trebuie „să se evite soluțiile facile care nu duc la nimic solid

și stabil”, și omagiază pe Paul al VI-lea pentru abolirea amintirii excomunicărilor dintre Bisericile Romei și Constantinopolului la 7 dec. 1965. Tot atît de frumos, S. Sa promite să nu obosească, încurajînd orice efort, la toate nivelele, în vederea întîlnirii cu ceilalți frați creștini.

Toate acestea sînt încurajatoare pentru noi toți. Sensibilitatea ortodoxă e însă uitată cînd se afirmă că Papa „este în slujba Bisericii, slujire care îl incumbă într-un chip unic (s.n.) episcopului Romei”, ca și atunci cînd se spune că Papa e chemat „să pască turma întregii Bisericii”? Se știe că noi credem, așa cum a spus de multe ori S. Sa, că la această slujire sînt chemați în *mod egal* toți episcopii!

Mulți ortodocși se sînt descurajați însă mai ales de unele texte romano-catolice din ultima vreme. Iată spre exemplu, cum scrie Vittorio Peri, directorul Bibliotecii Vaticanului și membru în Comisia mixtă de dialog și în Comitetul de coordonare: *Vis-à-vis de organismul conciliar, papa are o poziție deosebită de a patriarhilor (are în vedere pentarhia). Papa cooperează (sinergizetia) cu Conciliul, pe cînd patriarhii sînt de acord (simfronunsi).* Papa are un rol special, distinct, în Biserica universală. Papa are o misiune specifică. În Sinoadele ecumenice numai confirmarea *expresă* a Papei poate convalida concluziile. Papa are misiunea de ghid și o funcție de coordonare. Papa a avut de la început un drept special de intervenție pentru a salvagarda credința ortodoxă și comuniunea în dragoste a Bisericii.

Prerogativele proprii Scaunului roman — precizează Dr. Peri, spre a nu rămîne nici un dubiu — se exprimă în termeni care nu sînt nici morali, nici generici, ci în *mod tipic juridici* (s.n.); Papa are un ministeriu caracteristic (s.n.) pentru edificarea Bisericii universale; Papa are o harismă destinată construcției unității eclesiale. Funcțiunea pontificală a fost întotdeauna singulară (s.n.) vis-à-vis de ceea ce patriarhilor; Ministeriu eclesial al Papei are un caracter unic (s.n.); Scaunul roman are o misiune eclesială particulară. Papa a exercitat rolul de *protecție* (s.n.) și de promovare a creșterii comuniunii eclesiale; Papa are o funcție proprie; Papei, potrivit conștiinței eclesiale celor mai autorizate și celei mai autentice, celei a Orientului, i-a fost recunoscută întotdeauna o funcție specială.

Aș putea cita aici și pe alții. De pildă alt membru al Comisiei mixte, Mgr. Michele Maccarrone, reputatul istoric, continuă să ne mai numească și azi pe noi ortodocși „frați separați”, deși Papii înșiși vorbesc acum de *Bisericii-surorii!* De altfel, Mgr. Maccarrone are o ciudată idee despre ecumenism. Cînd părintele M. R. Tillard, și el membru al Comisiei mixte de dialog, în cunoscuta sa carte „Episcopul Romei” face eforturi disperate și oneste de a găsi o cale de prezentare a primatului papal cînd acceptabil ortodocșilor. Mgr. Maccarrone îl acuză că scrie, nici mai mult, nici mai puțin, decît împotriva ecumenismului! Oare nu au dreptate unii ortodocși cînd declară că nu pricep ce înțeleg romano-catolicii — sau măcar unii dintre ei — prin ecumenism?

Mgr. Maccarrone apără nu numai primatul din epoca lui cea mai îndepărtată de ortodoxie, dar îl condamna pe M. R. Tillard pentru că ridică unele obiecții împotriva Conciliului Vatican I și împotriva definițiilor „*ex sese*”. Deși Comisia Mixtă de dialog a promovat deja ideea egalității Bisericii locale, ca Biserici plenare, Mgr. Maccarrone scrie negru pe alb: „Biserica romană nu este numai o Biserică locală. Ea se bucură de singularitate (s.n.) proprie.”

Ne oprim aici. Deja am abuzat prea mult de citate care spun același lucru, dar mi s-a părut elocvent prin sine faptul că, numai pe cîteva pagini, s-a putut spune de attea ori același lucru, cînd chiar S. Sa Papa vorbește despre ele cu oarecare re-

(Continuare în pag. a 3-a)

Dr. ANTONIE PLĂMĂDEALĂ, Mitropolitul Ardealului

A 3-A CONSULTAȚIE INTERNAȚIONALĂ A ȘCOLILOR TEOLOGICE ORTODOXE

Sub auspiciile SYNDESMOS-ului, Asociația Mondială a Organizațiilor Ortodoxe de Tineret, organizație care își are sediul la Kuopio, în Finlanda, a avut loc la Academia Teologică din Leningrad între 3-9 februarie 1986, a 3-a Consultație Internațională a Școlilor Teologice Ortodoxe. Au participat delegații din partea a peste treizeci de școli și facultăți teologice, din 17 țări.

Din țara noastră au participat Arhid. prof. Dr. Constantin Voicu, rectorul Institutului Teologic Universitar Sibiu, prof. Dr. Dan-Ilie Ciobotea, Drd. Ion Stoica — București și Drd. Ioan-Mircea Ielciu — Sibiu.

Scopul acestei întruniri a fost de a continua eforturile SYNDESMOS-ului în stabilirea unor legături mai strîns și de a dezvolta cooperarea și schimbul științific dintre școlile teologice ortodoxe din întreaga lume, în avantajul reciproc al fiecăreia.

Luni, 3 februarie, după oficierea Sfintei Liturghii, a avut loc deschiderea oficială a lucrărilor Conferinței, de către I. P. S. Mitropolitul Antonie de Leningrad și Novgorod, care a rostit un cuvînt de salut din partea Sanctității Sale Pimen, Patriarhul Moscovei și al întregii Rusii.

A urmat apoi citirea — tot în plen — a referatului Păr. John Meyendorf (S. U. A.), Educația teologică în era patristică și bizantină și importanța ei astăzi. Referatul a fost citit de secretarul general al SYNDESMOS-ului, Mark Stokoe.

Pe parcursul celor șapte zile cit au durat lucrările Conferinței, au mai fost prezentate și supuse atenției par-

ticipanților următoarele referate: *Rolul Liturghiei în educația teologică* (de Dr. Dan-Ilie Ciobotea — România); *Îndrumarea duhovnicească* (de Pr. Michel Najm — Liban); *Pregătirea viitorilor preoți* (de Pr. V. Feodorov (U. R. S. S.); *Ecegeza și eremitica ortodoxă contemporană* (P. S. Ieremias, Episcop de Wrocław și Stetin — Polonia); *Perspective biblice în educația teologică și rolul Bibliei în formarea teologilor* (teromonahul Ianuare — U. R. S. S.); *Predarea Dogmaticii din perspectivă patristică* (Mr. Tsamis — Grecia). Toate referatele au fost citite în plen, după care au urmat analizarea lor în cadrul grupelor de discuții.

Reprezentanții Bisericii Ortodoxe Române la lucrările celei de-a 3-a Consultații Internaționale a Școlilor Teologice Ortodoxe, au folosit prilejul prezenței lor la Leningrad, spre a înfățișa situația și modul cum se desfășoară învățămîntul teologic din România, subliniind grija pe care Biserica Ortodoxă Română o manifestă în permanență, pentru formarea unor generații de preoți animați de dragoste fierbinte pentru misiunea lor, de slujitori ai lui Dumnezeu și ai oamenilor.

Din viața Bisericilor ortodoxe surori:

Aniversarea Academiei Teologice din Moscova

Vechi așezămînt și de cultură teologică înființată în 1685, Academia Teologică de la Zagorsk — Moscova și-a sărbătorit între 23-30 decembrie 1985, tricenularul existenței. Au participat reprezentanți ai instituțiilor de învățămînt teologic ortodox din R.S.F. Iugoslavia, R.P. Bulgaria, R.S. Cehoslovacia și R.P. Polonia.

Din partea Bisericii Ortodoxe Române au participat Arhid. prof. dr. Constantin Voicu, rectorul Institutului Teologic Universitar din Sibiu și Pr. prof. Dr. Ștefan Alexe, de la Institutul Teologic Universitar din București.

Cu acest prilej s-a acordat titlul de „doctor în teologie”, I. P. S. Arhiepiscop Pitirim de Volokolamsk, Pr. prof. Vitalie Borovoi, prof. Mihai Stepanovici Ivanov — prorector și prof. Ilici Alexei Osipov. Au fost prezentate de asemenea, conferințe teologice cu privire la aniversarea a 300 de ani de la înființarea Academiei Teologice din Moscova.

Duminică, 29 decembrie, a avut loc jubileul solemn. Dimineața s-a săvîrșit Sfînta Liturghie și Te-Deum de un sobor de arhierii, preoți și diaconi, din care au făcut parte și cei doi reprezentanți ai delegației Bisericii noastre. După o scurtă pauză, la orele 12, s-a deschis adunarea solemnă, închinată jubileului academic la care au participat: Sanctitatea Sa Patriarhul Pimen al Moscovei și al întregii Rusii, Prea Fericitul Ila, Patriarhul Georgiei, membrii ai Sinodului Permanent al Bisericii Ortodoxe Ruse, Mitropoliții și Episcopii, studenți teologi și elevi seminariști, precum și numeroși credincioși ortodocși.

După cuvîntul de deschidere al rectorului Academiei Teologice, au rostit cuvîntări: Sanctitatea Sa Pimen, Patriarhul Moscovei, Prea Fericitul Ila, Patriarhul Georgiei, reprezentantul Consiliului pentru problemele religioase, I. P. S. Alexei de Tain, care a rostit gramata din partea Sinodu-

lui Permanent, prin care se decerna Academiei, Ordinul „Sfîntul Serghe” clasa I, cea mai înaltă distincție bisericească pentru școlile teologice, I. P. S. Mitropolit Filaret de Minsk și Bielorusia, președintele Departamentului Relațiilor Externe Bisericești al Patriarhiei Moscovei, precum și alți ierarhi și reprezentanți ai unor școli teologice din Iugoslavia, Polonia, Bulgaria, în total 23 de vorbitori. Cuvîntarea festivă a fost rostită de prof. Osipov.

Din partea instituțiilor de învățămînt teologic din țara noastră a vorbit Arhid. Dr. Constantin Voicu, rectorul Institutului Teologic Universitar din Sibiu.

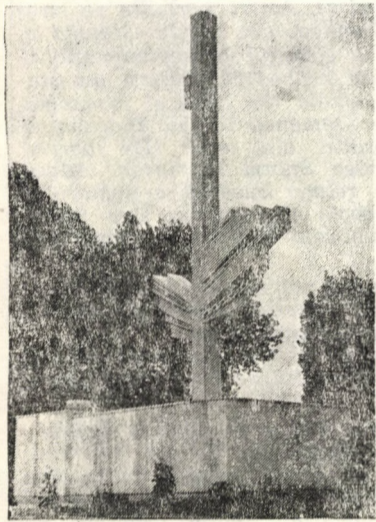

Masacrele săvârșite în teritoriul de nord-vest al României de către ocupanții horthyști în anii 1940—1944 (V)

Continuând atestările unor martori ai masacrelor comise de către ocupanții horthyști în anii 1940—1944 împotriva românilor, unele dintre ele se vor referi tot la masacrul din comuna Ip.

Prima mărturie îi aparține lui Pavel Pordea, născut în comuna Ip, preot în parohia Iaz cu filia Subcetate, județul Sălaj, care într-un raport adresat episcopului Eparhiei Lugojului, descrie masacrele românilor din acea așezare de către horthyști, cu care prilej dintre cele 157 victime, 18 i-au fost rude apropiate: tată, mamă, surori, cumnați, nepoți. Din cauza prigoanei horthyste, proclama de Pavel Pordea, cu soția, doi copii și o soră s-au văzut nevoiți a se refugia în țara liberă.

„Vă rog a-mi permite să vă raportez măcar în parte — scrie acesta — moartea tragică a românilor din comuna Ip, județul Sălaj. Imi permit să vă fac acest raport în calitate de fiu născut în susnumita comună,

Monumentul de la Ip, ridicat în memoria celor masacrați de horthyști în noaptea de 13—14 sept. 1940.

unde am avut părinți, surori și alte neamuri, casă și pămint.

Românii din comuna Ip au fost denunțați armatei ungare de către elemente șovine din comună care au otrăvit mincări, băuturi, fîntini, ca dețin clandestin arme românești și ca au atacat armata ungară, trăgînd în soldații unguri cu mitraliera, în timp ce aceștia își făceau intrarea în teritoriul cedat. Notez de la început că nici una din acuzele de mai sus nu s-au verificat, deoarece moartea nici unui soldat din armata ungară nu s-a întimplat. Românilor din comună li s-a făcut cel mai sever control. Rezultatul a fost în favoarea românilor, deoarece nu s-au găsit asupra lor, nici o armă, cum au fost denunțați, dar nici măcar un singur manifest românesc. Neafîndu-se asupra lor nici o vină, li s-a aplicat următorul tratament:

În ziua de 13 septembrie (1940) s-a dat ordin de către armata ungară că nici unul locuitor din comună nu-i este permis să-și părăsească locuința cu nici un motiv. În aceeași zi, de la orele 7 p.m. la fiecare casă în care locuiau români s-au așezat posturi înarmate ungare. În felul acesta a fost imposibilă părăsirea domiciliului.

Îngăduiți-mi să vă comunic tragica moarte a familiei atît de scumpă mie. S-a întimplat că pe la orele 12 noaptea, familia mea a fost cînturbată de soldații horthyști. Tatăl meu vitreg, Gheorghe Cosma, în vîrstă de 48 ani, a fost scos din casă. L-au somat să predea armele ce le deține în mod clandestin. E lucru foarte natural că neavînd arme nu le-a putut preda. Pe motiv că nu vrea să le predea, a fost bătut pînă la sînge. Lășindu-l în nesimțire, a fost dus în casă de către mama și cinci surori ce aveam.

În ziua de 14 septembrie, la ora 3 dimineața, familia mea a fost cînturbată de a doua echipă ungară. A fost somată să iasă din locuință. Iesînd din locuință, i s-a spus: „Ieșiți. Nu vă temeți. Nu vă face nimeni nici un rău.” Afară fiind toată familia, un ofițer ungar a dat comanda: „Stați în șir! Iar soldaților unguri: „Trageți!” În acel moment, soldații unguri au deschis foc și mi-au împușcat: tatăl, Gheorghe Cosma de 48 ani, mama, Ana născută Meze, 49 ani, Susana — 20 ani, Domnica — 18 ani, Iulia — 15 ani, surori. Sora Susana avea o fetiță de 2 săptămîni, pe care n-a dus-o afară. Găsită fiind în leagăn de către soldații unguri, a fost spintecată de către aceștia cu baioneta.

Ca prin minune și în deplină sănătate a scăpat cu viață sora Eugenia de 12 ani, în felul următor: a stat între tata și mama, cînd l-a împușcat pe tatăl meu, sora a leșinat și a căzut la pămînt deodată cu el, care își odihnea mîna dreaptă, plină de sînge, pe pieptul ei. Execuția fiind cu toții, soldații unguri au plecat la casa vecină, unde locuia soția unchiului meu, văduva Meze Floare cu patru copii. Peste puțin timp, sora Eugenia și-a revenit, nefiind văzută de nimeni, a trecut la casa vecină din stînga. Acolo a găsit moartă pe sora Maria de 28 ani, cumnatul Ioan Sirbu de 36 ani și pe tatăl cumnatului, Vasile Sirbu de 68 ani. Cu multă aten-

țiune a trecut prin grădina la a patra casă, unde a văzut moartă pe sora Leontina de 26 ani, cumnatul Nicolae Medeașan de 27 ani, pe fratele cumnatului, Ioan, și pe nepoata Vioreica de 2 ani. Văzîndu-i pe toți morți prin împușcare și neștiînd un adăpost în comună, plină de frică și groază a trecut valea Barcăului, îmbrăcătă foarte sumar, s-a refugiat în comună vecină Cosnicu de Jos, unde a stat patru zile, pînă cînd am putut-o aduce la mine în parohie.

În felul acesta atît de barbar, armata ungară m-a despărțit pentru todeauna în lumea aceasta de cei scumpul mie: tată, mamă, cinci surori, doi cumnați, două nepoate, una mătuse și șapte verișori primari. În total 18 persoane din familia mea au căzut jertfă pentru țară în acest masacrul.

Armata horthystă nu s-a mulțumit cu atîta, ci în aceeași formă a mai ucis încă 40 de familii, soldîndu-se astfel cu 157 de morți din această comună.

Tot în ziua de 14 septembrie, celor 157 de morți li s-a săpat de către maghiarii din comună un șanț de 22 de metri lung, în care au fost aruncați în comun, acoperiți fiind cu 400 kg var și puțin pămînt, fără nici un ceremonial religios.

În ziua de 28 septembrie (1940), comandamentul militar din Simleu Silvaniei a convocat acolo pe toți funcționarii: preoți, notari, învățători, primari etc., pentru prestarea jurămîntului. Singur eu am fost pus deoparte. După ce funcționarilor sus amintiți li s-a luat jurămîntul, am fost poftit în cabinetul locotenent-colonelului Lehursky, care mi-a spus următoarele: „Părinte, oameni sîntem cu toții și trebuie să înțelegem că domnia ta ești în așa stare sufletească, că pe lingă cea mai mare bunăvoință a dumitale nu poți fi un cetățean loial și sincer față de statul ungar, deci nu te putem obliga la depunerea jurămîntului, ci te sfătuiam ca în cel mai scurt timp posibil să părăsești țara, căci nici pentru dumnea ta nu ne putem lua nici o răspundere.

Cu mult regret, durere și jale după cei scumpi ai mei: părinți, surori și alte neamuri ce am avut, am părăsit teritoriul cedat. Mare mi-a fost bucuria cînd, în ziua de 4 octombrie (1940), am călcat pe pămînt românesc liber cu familia: soția, doi copii și sora Eugenia.

Am părăsit teritoriul cedat pentru că felul barbar în care armata ungară mi-a măcelărit familia mi-a umplut sufletul de atîta durere, groază și consternare, încît nu să servesc statul ungar și să fiu un cetățean bun Ungariei, dar nici în apropierea mea nu doresc să-i am. Cred că de parte fiind de această nenorocire, voi uita măcar în parte tragica moarte a familiei mele, și-mi voi recîștiga puterea morală de care am atîta nevoie.

Și acum vin cu rugămînta să binevoiați a mă primi în sinul clerului Eparhiei Lugojului și să-mi conferiți o parohie cît mai urgent posibil, deoarece familia mă așteaptă cu nerăbdare în comuna Calea Mare, județul Bihor, fără nici un ajutor.”

Atîta mărturie este a lui Iuliu Dulfu, născut în Zăuan, notar în comuna Stîrciu, care în noaptea masacrului se afla în comuna Ip.

„La cedarea către Ungaria a Transilvaniei de nord, eram funcționar la primăria comunei Cosnicu de Jos și voiam să rămîn aici.

După masacrul de la Treznea, săvîrșit împotriva românilor, am auzit de la niste cunoscuți maghiari că se pregătesc o acțiune de masacrare și a românilor din comuna Ip. Îngrozit de această veste, am plecat în grabă spre Ip, unde aveam niște rude. Ajuns în seara zilei de 13 septembrie, în Ip am aflat că acolo a sosit de la Nușfalău o companie de hovezi sub comanda unui ofițer. Rudele nu au voit să creadă că le amenință vreun pericol și nici să-și părăsească casele. Eu, însoțit de un văr, am plecat prin grădina spre marginea comunei. Nu mare mi-a fost surpriza, cînd am văzut că toate ieșirile erau pázite de soldați; iar la capul ulițelor se aflau dispuși puști, mitraliere și mitraliere. L-am trimis pe vărul meu să le spună despre toate acestea și să se ascundă pe unde pot.

La scurt timp, pe la miezul nopții, grupuri de soldați și civili localnici s-au arătat pe ulițe. Civilii, pentru a nu putea fi recunoscuți, erau îmbrăcați cu mantăi și chipie militare peste hainele lor. Apoi au intrat în curțile și casele românilor, care erau marcate încă din timpul zilei, pe care-i maltratau și împușcau. Peste tot se auzeau împușcături, strigăte și vaiete. Oamenii n-aveau curajul să-și părăsească casele. Treceînd printr-o grădină, am dat peste o femeie și un copil împușcat și măcelărit; îngrozitor cu baioneta. Cuprîns de teamă, am trecut printr-o altă curte, unde fuseseră ucisi mai mulți bărbați, femei și copii. Peste tot era sînge. Casele jefuite și răscolite. Unora dintre victime, care n-au fost împușcate mortal, asasinii le-au zdrobit capetele cu patul armelor.

După o noapte de groază, a doua zi, 14 septembrie, victimele au fost adunate, aruncate în căruțe și transportate la marginea satului, unde localnici au săpat o groapă comună.

Peste trupurile maltratate și ciopărțite ale celor 157 de români, asasinii au aruncat var nestîns și un strat de pămînt.

Din cauza prigoanei horthyste dezlănțuită împotriva românilor, de îndată m-am refugiat în țara liberă.”

Astăzi la marginea comunei Ip, în apropierea bisericii, acolo unde au

fost înhumați românii masacrați de horthyști în noaptea de 13/14 septembrie 1940, a fost făcută o împrejmuire, cu o placă de marmoră, în care sînt dăltuite pentru posteritate numele și vîrsta celor 157 de victime.

„Multe mărturii vorbesc despre barbariile săvârșite de horthyști împotriva românilor din alte localități. Dintre ele ne-am oprit asupra relațiilor făcute de Sava Gudea din comuna Șereidei și Floarea Duma din comuna Cizer, județul Sălaj, maltratate de horthyști, și a lui Alexandru Gheție, din Dej, care a fost alungat din casă cu familia și bătut în mod bestial, aruncat peste graniță, în România.

„În ziua de 24 septembrie 1940, cînd, împreună cu alți consăteni, femeii și bărbați, am mers la tirgul săptămînal de la Crasna, să fac unele cumpărături, la intrarea în localitate, am fost opriți de către un grup de horthyști civili și militari.

Monumentul de la Treznea ridicat în memoria celor 86 de români masacrați de către horthyști la 9 sept. 1940.

Aceștia, văzîndu-ne îmbrăcați în haine românești, au sărit asupra noastră, lovîndu-ne cu pumnii și patul armelor, iar cu baionetele și cuțitele ne-au sfîșiat și rupt hainele de pe noi, pentru că aveam cusute pe ele unele motive florale populare cu ață sau postav de mai multe culori, între care și cele ale tricolorului: roșu, galben și albastru.

Bătuți, cu rîni și vînatăi, și cu hainele rupte și pline de sînge, ne-am reintors la casele noastre. De-acum știam ce ne așteaptă din partea ocupanților străini. Făcusem cunoștință cu regimul instaurat de unguri pe pămîntul românesc al Transilvaniei”, relatează Sava Gudea.

„În 17 septembrie 1940 — spune Floarea Duma — fiind marți și zi de tirg săptămînal la Crasna, m-am dus împreună cu mai multe femei și bărbați, să fac cumpărături. Noi, femeile eram îmbrăcate în port țărănesc. Pe pieptul și mînecele cămășii aveam cusute diferite motive geometrice și florale cu ață de mai multe culori, între care erau și roșu, galben și albastru. De asemenea, pe la încheieturile hainei de lînă, numită la noi surman, erau cusute fișii înguste de postav în mai multe culori, printre ele fiind și cele ale tricolorului.

Cînd am ajuns în Crasna, sediu de plasă, așezare locuîtă în cea mai mare parte de maghiari, am văzut postați mai mulți soldați și civili maghiari în mijlocul drumului. Aceștia s-au năpustit asupra noastră, a românilor, maltratîndu-ne și preferînd amenințări. Cu baionetele și cuțitele au tăiat și rupt hainele de pe noi, pentru a face să dispară cele trei culori care simbolizau drapelul nostru național.

Umiliți, bătuți și jigniți în sentimentele noastre naționale, și cu hainele sfîșiate și rupte ne-am reintors acasă, oblojîndu-ne rînilor, încredînd să găsim resurse de rezistență în fața prigoanei autorităților horthyste.”

„La sfîrșitul lunii septembrie 1940 — relatează Alexandru Gheție din Dej — cînd autoritățile horthyste m-au concediat din postul de sofer pe autobuzele orasului și au făcut presiuni asupra mea pentru a mă determina să plec în România, fasciștii unguri, între care unii colegi de serviciu, m-au maltrat în mod înfiorător, bătîndu-mă la sînge în mai multe rînduri. Din cauza teroarei horthyste am fost nevoit să-mi părăsesc casa și să plec cu familia, alcătuită din soție și trei copii, peste graniță, în țara liberă. De-altfel și la plecare, horthyști m-au bătut în mod bestial, și, în stare de leșin, m-au zvîrlit peste frontieră. Ajuns în țara liberă, mi-au trebuit luni de zile să mă pot refăce și să fiu capabil a mă întretine pe mine și familia.”

Rîndurile acestea, deși puține ca întindere, sînt elocvente în privința faptelor și ogîndesc bestialitatea masacrului săvîrșit de horthyști în comuna Ip, după cum și mulțimea fărîdelegilor la care au supus populația românească din teritoriul cedat Ungariei prin Dictatul de la Viena din 30 august 1940.

Prof. Petru I. Dan

Dialog teologic . . .

(Continuare din pag. a 2-a)

ținere, și cu completări de intenție demitizantă. Nu neg deloc faptul că unii Papi pot avea harisme speciale și inițiative de mare valoare pentru întreaga Biserică. Dar asta e altceva. Asemenea pregătiri pentru dialogul asupra marilor diferențe care despart cele două Biserici nu sînt de bun augur. Le-am pomenit pentru că tema conferinței mele mă obligă să mă refer și la perspectivele dialogului în care ne-am angajat.

În acest context e de înțeles de ce Bisericele și teologii ortodocși nu prea reacționează, nu prea analizează rezultatele dialogului de pînă acum. Abia cîțiva teologi, ici și colo, au spus și mai puțin cite ceva. Dialogul n-a devenit încă un eveniment. Persistă încă o anumită neîncredere, alimentată și de unii ortodocși prea conservatori, dar iată că ea e alimentată și de unii romano-catolici. Chiar unul din copresedînți, iubitul nostru cardinal Willebrands, în cadrul unei conferințe ținute aici la Viena, în anul trecut, cu prilejul aniversării a 20 de ani de la înființarea Asociației „Pro Oriente”, deși a spus foarte multe lucruri încurajatoare pentru dialogul cu Orientul, nu s-a putut reține să nu spună că Biserica Romei deține primul printre celelalte Biserici. De asemenea l-a citat pe S. Sa Papa Ioan Paul al II-lea care, într-o cuvîntare ținută la Seminarul Romano a spus textual: „Papa este loctitorul lui Hristos pentru întreaga Biserică”. Să sperăm că acestea nu mai sînt totuși condiții ale dialogului, sau vreun veto anticipat. Pentru Comisia Mixtă de Dialog, totul e supus dialogului. În această perspectivă dialogul rămîne deschis.

Ortodocșii ar dori ca partea romano-catolică să înțeleagă lunga experiență răsăriteană a sinodalității, experiența care și-a dovedit realismul și eficacitatea. Ortodocșii au încă impresia că deși partea catolică a realizat în mare parte spiritul conciliar, el mai rămîne încă incomplet exprimat și înțeles în viața Bisericii Apusene.

Pierderea sinodalității (conciliarității) s-a datorat estompării caracterului organic al Bisericii și îngroșării aspectului juridic în viața Bisericii. Soluția rezolvării marilor diferențe dintre cele două Biserici stă în modul cum va fi înțeleasă și exercitată sinodalitatea. „Pregătirile” ar trebui să meargă mai ales spre această direcție, nu spre reafirmarea tocmai a antitezelor sinodalității, adică exact a ceea ce a dus la despărțire și la adîncirea ei.

Revenînd la impasul actual, în legătură cu ordinea și timpul administrării tainelor de inițiere, așa zice că e bine că ambele părți în dialog se prevalează și fac apel la practica bisericăască din vechime, din epoca unității. În această privință Comisia de dialog se va afla în situația, pe de o parte de a determina *traditia autentică*, pe de alta de a stabili un principiu care va putea fi utilizat și în alte cazuri similare. Aceasta ar putea fi o contribuție nouă, majoră, la deschiderea unor căi noi spre succesul dialogului.

Eu mi-aș propune mie și d-voastră, și celor 56 de cavaleri ai îndrăzneli, membrii Comisiei Mixte Internaționale de dialog teologic între Biserica Ortodoxă și Biserica romano-catolică, să reținem nu atît „pregătirile” care poartă în ele germele descurajării, ci mai ales cîteva cuvinte profetice ale Papei Ioan Paul al II-lea, care deschid cea mai mare fereastră spre speranță. Aceste cuvinte au fost rostite la 28 iunie 1985, la Roma, cu prilejul aniversării a 25 de ani de la instituirea Secretariatului pentru unitate, în ceea ce privește citată cuvîntare către Curia Romană. Ele conțin *cheia* succesului dialogului dintre Orient și Occident, în totalitatea lui, și soluția care va încununa dialogul: „Trebuie ca Biserica să reînvețe a respira cu ambii săi plămîni, oriental și occidental.”

Văd în aceste cuvinte, printre ele și *dincolo* de ele, Biserica viitorului apropiat, una, sfîntă, sobornicească și apostolică, din Răsărit și Apus. Pentarhia restaurată în spiritul tradiției creștine bimilenare.

Colțul Patristic

Binefacerile postului — de Sfîntul Vasile cel Mare

Harul postului l-am cunoscut prin proorocul Isaia, care a spus: „Nu postiți în judecări și în lupte, ci dezleagă toată legătura nedreptății” (Isaia 58, 4—6); iar Domnul: „Nu fiți triști, ci spală fața ta și unge capul tău!” (Matei 6, 16—17). Deci această stare sufletească să avem cînd postim și să primim postul cu bucurie.

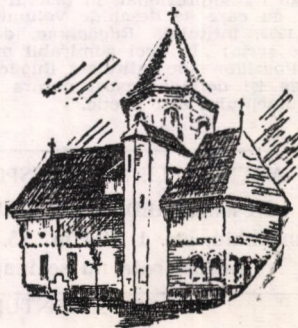
„Unge capul tău și spală fața ta”. Spală sufletul de păcate. Unge capul tău cu unger sfințit, ca să te faci părtaș lui Hristos și așa apropie-te de post! Nu-ți întuneca fața ta ca fățarnicii! Ceea ce ești, aceea arată-te. Nu te înfățișa pe tine însuși cu chip de tristețe, urmărînd să fii slăvit pentru înfrînare de ochii lumii numai. Nici un folos nu are facerea de bine, care se trîmbiețează și nici un câștig postul, care se dă în vileag. Nu te scuza cu boala și cu slăbiciunea corpului. Că nu-mi spui mie scuzele, ci lui Dumnezeu, care le știe pe toate. Spune-mi: nu poți să postești, dar ca să te saturei în fiecare zi de toate bunătățile vieții și să-ți chinui trupul cu greutatea mincărilor, poți? Dar postul este și prilej de veselie.

După cum setea face plăcută băutura și după cum foamea, cînd se ivește, face ca masa să fie dorită, tot astfel și postul face strălucită desfătarea de bucate. Astfel, dacă vrei să-ți fie masa dorită, primește schimbarea pe care o aduce postul în mincări. Pe Pavel și postul l-a arcat pînă la al treilea cer. Dar căpetenie a postului este Domnul nostru, Care a întărit trupul, luat pentru noi, prin post, și astfel a primit în el ispitele diavolului, învățîndu-ne pe noi să postim și să ne deprindem cu luptele cele dintru ispite, ca, prin înflămînzire, să dăm lovitură vrăjmașului. Postul naște pe profeți, întărește pe cei puternici; postul înțelepțește pe legiuitorii, postul e pază bună a sufletului, tovarăș sigur al trupului, armă a vitejilor, loc de exercițiu pentru atleții virtuții. Postul gonește ispitele, postul duce spre evlavie, este tovarăș nedespilit al cumpărării, creator al înfrînării. În războaie întărește, în timp de pace învăță liniștea. Pe monah îl sfințește, pe preot îl desăvîrșește. Nu este cu pu-

tință să îndrăznească cineva a săvîrși cele sfinte fără să postească, nu numai acum, în slujba cea adevărată și tainică, ci chiar și în slujba din legea veche. Postul este spor caselor, mama sănătății, educatorul tinereții, podoaba bătrînilor, bun tovarăș celor călători și sigur prieten celor din casă. Bărbatul, cînd vede că femeia sa postește, nu bănuiește credințioșia căsătoriei. Nu încolțește gelozia în sufletul femeii, cînd vede că bărbatul ei îmbrățișează postul. Cine și-a micșorat averea sa prin post? Numără astăzi, cînd începe postul, cele din casa ta și numără-le și după post! Nimic nu-ți va lipsi din cele din casă din pricina postului. Postul nu cunoaște ce este împrumutul; masa celui care postește nu miroase a dobinzi. Pe copilul orfan al celui care a postit nu-l sugrumă, ca niște șerpi ce se încolăcesc, dobinzile tatălui.

Dacă toți oamenii ar fi primit postul, ca sfătuitor al faptelor lor, nimic n-ar fi împiedicat ca pacea adîncă să fie în toată lumea. Nu s-ar scula popoarele unele contra altora, nu s-ar porni ostile la războaie. Dacă ar domni postul nu s-ar făuri arme, n-ar fi tribunale, n-ar sta oamenii în închisori, n-ar fi tilhari în codri, n-ar fi clevetorii în orașe și nici piraiți pe mare. Dacă postul ar conduce viața noastră, ea n-ar fi plină de ne-cazuri și tristețe. Că este lămurit că postul ar fi învățat pe toți nu numai înfrînarea de la mincări, ci și înfrînarea de la iubirea de arginț și lăcomie și fuga și îndepărtarea desăvîrșită de orice răutate.

În românește de Pr. D. Fecioru

ȘTIRI — INFORMAȚII — ȘTIRI — INFORMAȚII — ȘTIRI — INFORMAȚII

SIBIU

Joi, 30 ianuarie 1986, Sf. Trei Ierarhi: Vasile, Grigorie și Ioan, patronii învățămîntului nostru teologic, I.P.S. Mitropolit Antonie fiind chemat la alte îndatoriri la Bucu...

Vineri, 24 ianuarie 1986, în sala festivă a Seminarului Teologic din Cluj-Napoca, s-a sărbătorit unirea Principatelor Române, formarea statului român modern. În prezența P.S. Arhiepiscop Teofil și P.S. Episcop-vicar Iustinian Maramureșanul...

CLUJ

Episcop-vicar Iustinian Maramureșanul și a corpului profesoral, elevii seminaristi au prezentat un scurt program artistic cu recitări de poezii și cîntece patriotice. P.C. arhid. prof. Ioan Brie a prezentat conferința: „1859—1986 — o sută douăzeci și șapte de ani de la unirea Principatelor române“...

Duminică, 2 februarie 1986, prin purtarea de grijă a I.P.S. Arhiepiscop Teofil, în întreaga Arhiepiscopie a Vadului, Feleacului și Clujului s-a sărbătorit împlinirea a 50 de ani de la trecerea în veșnicie a vrednicului de pomenire, episcopul Nicolae Ivan...

I.P.S. Arhiepiscop Teofil a săvîrșit Sf. Liturghie urmată de slujba Parastasului în Catedrala arhiepiscopală, cîtorită de episcopul Nicolae. În predica pe care I.P.S. Sa a rostit-o a făcut o prezentare amănunțită a celui care a rămas în istoria bisericească ca ctitor al reînviarei episcopii a Vadului, Feleacului și Clujului...

ORADEA

În 10 ianuarie 1986, s-au împlinit 15 ani de cînd la conducerea Episcopiei Oradea se află Prea Sfințitul Episcop Dr. Vasile Coman. Momentul a fost omagiat joi, 16 ianuarie 1986, la sfîrșitul ședinței Consiliului Eparhial și cu P.C. protopopi, în prezența tuturor ostensorilor de la Centrul eparhial...

Răspunzînd celor ce au vorbit, Prea Sfinția Sa a mulțumit lui Dumnezeu pentru toate darurile cu care l-a înzestrat, mulțumiri aducînd și bunilor și jertelnicilor credincioși, preoților care a înțeles să fie la datorie și tuturor colaboratorilor. „Din todeauna am înțeles, a spus P.S.Sa, că un slujitor al Sfințului Altar trebuie să se identifice cu năzuințele poporului din care s-a ridicat, să slujească deopotrivă celor două altare ale Bisericii și Patriei. Așa am căutat să fac în cei 50 de ani de cînd am fost hirotonit ca preot și care se împlinesc în aceste zile și mai ales în cei 15 ani de cînd Dumnezeu m-a chemat să slujesc ca episcop în fruntea Episcopiei Oradea.“

Pr. Augustin Lucian

G. IBRĂILEANU (50 de ani de la moarte)

Zilele trecute (10 spre 11 martie!) s-au împlinit cincizeci de ani de la moartea lui G. Ibrăileanu, unul dintre cei mai mari profesori de literatură dintre cîți am avut. Dar el a fost, în același timp, și un mare animator și conducător, de fapt, al revistei „Viața românească“, de la a cărei întemeiere (1 martie!) sint tocmai optzeci de ani.

Să nu trecem peste prilejul de a spune că din toate „rugăciunile“ poezilor noștri, aceasta e cea mai frumoasă prin fond și, mai ales, prin formă“ (lucr. cit., p. 86).

Mărturiile de admirație pentru fostul meu profesor sînt nu numai numeroase ci și de-a dreptul emoționante. Să ne oprim, doar, la una, datorată altui nemoldovean, lui Tudor Arghezi: „Viața românească“ a fost Ibrăileanu: cum ar putea condeia să-mi tacă? Unele din cele mai frumoase emoții le-am trăit stînd de vorbă, din cînd în cînd, cu acest om de personalitate vastă ascultîndu-l mut. Imi plăcea să urmăresc mecanismul unui intelect care mă depășea. Aș putea să uit? De ani de zile fantoma peregrinează prin melancoliile mele, de la pierderea lui în spații. Apoi am fost, pe cît s-a putut, unul din colaboratorii lui. Ieșind din ucenicia literară fără cărțile caldă, am fost chemat, pe neașteptate, în atelierul vrăjitorului și pus la o mîngînire de aur. Se pot uita tresăririle simple lingă un meșter atît de inefabil? Ibrăileanu, într-adevăr, a dat literelor românești publicația cea mai de seamă, s-a identificat cu ea, ca două triunghiuri echilaterale; unul de aur. (Amintiri despre Ibrăileanu, I, p. 13—14).

La catedră, profesorul era pur și simplu cuceritor, împotriva faptului că vorbea „moldovenește“, neevitînd unele fonetisme sau cuvinte regionale. Sala de curs era, totdeauna, nefecăpătoare. Nu pot uita cum patru fete, din ultimul an, privilegiate ale sorții, încadrau catedra și își luau note chiar în preajma profesorului, pe colțurile mesei lui, lăsîndu-i, doar, o simplă breșă prin care comunica cu sala. Noi, bobocii din anul I, nu mai aveam loc în bănci și ne așezam în fața acestora, direct pe parchet, și scriam „pe genunchi“, întocmai ca fiul de domn din „Scrisoarea

a III-a. Cuvintele lui Ibrăileanu luminează străfundurile conștiinței noastre și se legau, între ele, ca niște adevărate mărgăritare într-o salbă. De cite ori părerile noastre nu coincideau cu ale lui ne bucuram, în loc să ne intristăm. Ne vorbea despre Eminescu, pe care l-a cunoscut, din văzute, și l-a urmărit pe străzile Iașului ori în sălile de spectacol. Îi cunoștea poeziile de dinafară și mergea atît de departe, în interpretarea lor, încît nimeni nu putea să-i stea alături, sub acest aspect. Din 1909, de cînd a început să predea cursul de literatură modernă la Universitatea din Iași, pînă în primăvara anului 1934, cînd a tînut ultimele lecții, generații după generații de studenți au învățat să cînte și să iubească după poezia lui Eminescu, pe care le-a descifrat-o, cu migală și pricepere, Ibrăileanu. Nimeni, pînă la el, nu ne-a lăsat rînduri mai emoționante, cu excepția lui Caragiale (în Nirvanal), despre Eminescu. Iată, doar, frazele de început din Prefața ediției de Poezii (1930): „Eminescu este unul din exemplarele cele mai splendide, pe care le-a produs umanitatea. Avem convingerea neștrămutată că, dacă mai trăia, sănătos, încă douăzeci de ani, el ar fi fost considerat, fără putință de contestare, ca unul din cei mai mari creatori de poezie din întreaga literatură a lumii. Dacă Goethe s-ar fi stîns la treizeci și trei de ani, ca Eminescu, „Goethe“ nu ar exista“.

A murit, cum spuneam, în noaptea de 10 spre 11 martie 1936, la București. Nu l-am văzut mort și, de aceea, am considerat, totdeauna, că e numai dus și că n-ar fi imposibil să-l întîlnim, pe drumurile cunoscute, cu atît mai mult cu cît spiritul lui n-a încetat să ne urmărească și să ne călăuzească în permanență. E tot atît de viu, în amintirea noastră, ca în dimineața de 11 martie 1936, în-tr-o zi de miercuri, cînd îl așteptam, în amfiteatrul II—7, pe profesorul Gorge Pascu, de la literatura română veche, și colega noastră Jana Mălăeșcu ne-a comunicat că la secretariat a sosit o telegramă prin care se anunță moartea lui Ibrăileanu. Fără nici un îndoim, și fără nici o vorbă, cu toții ne-am adunat foile de curs și ne-am îndreptat spre ușă. Am coborît în Fundul Buzdugan, unde profesorul nostru își avea locuința, ne-am ridicat la Copou, sperînd să-l întîlnim, ne-am risipit pe străzile orașului pe care el l-a înnoobilat prin activitatea desfășurată aici, căuțîndu-l, peste tot, așa cum îl mai căuțăm și astăzi, refuzînd să credem că revederea lui nu mai este posibilă.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului — președinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Diac. prof. Dr. Aurel Jivi — redactor adjunct; Arhid. Gheorghe Papuc, Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu — membri; tehnedactor: Diac. Ezechil Oancea; corector: Pr. Vartolomeu Constantinescu.

Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA“ — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10376 presfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

Semnalăm... Semnalăm...

- „Contemporarul“ (nr. 6, 1985, p. 15) publică un medalion Lao Zi (cunoscut mai de mult ca Lao-Ti, sau Lao-Tse), întemeietorul filozofiei taoiste, contemporan mai vîrstnic al lui Confucius (551—479 î. Hr.)
Grigore Arbore într-o discuție cu M. Ungheanu (Luceafărul, nr. 20, 1985, p. 7): „A fost un mare eveniment ruperea gheții reapariția marilor noștri înaintași“. Dar toată convorbirea e interesantă.
Asociația culturală „Hora Prieteniei“ din Montreal, Canada, publică revista „AURORA“. Am primit nr. 2/1985. Dr. Ioan Godea publică un interviu realizat cu prof. Univ. dr. Hadrian Daicovicu în iunie 1984, înainte de a trece la cele veșnice, cu tema: Etnogeneza românilor (p. 1, 3). Mai semnează pr. G. Chișcă, Ileana Baicu, Gheorghe Tăutan și are la sfîrșit o „Cronică a evenimentelor“ din viața Asociației.

Revista Argeș consacră sub semnătura lui Mihail Diaconescu o lungă recenzie cărții lui Ion Hurdubetiu: ISTORIA SUEZIEI, o carte-surpriză care îmbogățește istoria și cultura noastră. E binevenită și pentru faptul că românii din Suedia, sînt organizați pînă acum în trei parohii și mai multe filii (Stockholm, Göteborg, Malmö, Växjö, etc.). Cartea se ocupă și de relațiile româno-suedeze de-a lungul anilor.

Mihail Diaconescu aduce în plus cîteva contribuții personale la cunoașterea relațiilor româno-suedeze. Astfel, vorbește pe larg despre descoperirea în cimitirul Sjonhem din insula Gotland a unor inscripții runice în care apare cuvîntul blakumen=valahi, inscripții datînd din perioada anilor 1000—1100. Despre aceasta au scris suedezii Hans — Efraim Sköld (în 1982) și runologul Sven B. F. Jansson (în 1977). De asemenea Mihail Diaconescu semnalează o altă mențiune nordică din anul 1114 despre Bläkumaland, la cronicarul islandez Snorri Sturluson. Aduce și unele completări cu privire la relația suedeză a spătarului Nicolae Milescu care a alcătuit acolo Enchiridion sive Stella Orientalis Occidentalis splendens publicată la Paris în anul 1669 și 1704, ș. a.

Mihail Diaconescu apreciază la modul cel mai înalt documentația bibliografică a cărții și „imensul material utilizat de autor“, reușind să elaboreze o lucrare dintre cele mai solide. O recenzie la fel de elogiasă — de fapt o convorbire asupra cărții — publică și Dieter Drotleff în ziarul de l. germană „Kartpaten Rundschau“ (nr. 19, 1985, p. 6).

În volumul „La théologie dans l'Eglise et dans le monde“, editat de Centrul ortodox de la Chambes, Elveția, (Geneva, 1984, 387 p.), pr. prof. dr. Ion Bria semnează articolul foarte bine înțegat, cu titlul: „La théologie orthodoxe aujourd'hui en Roumanie“ (p. 167—176). Un capitol dedicat tinerei generații de teologi și cercetători, ocupîndu-se de ideile și direcțiile spre care se orientează aceștia, în context local și universal.

Se anunță un nou roman istoric de Mihail Diaconescu: Depărtarea și timpul, predat editurii „Eminescu“. După chiar dezvăluirile autorului (România Literară, nr. 6, 1985, p. 14), acțiunea se petrece în epoca străromână, în Dacia Pontică, la finele secolului al V-lea, iar eroul principal este eruditul savant și cugetător Dionisius Exiguus. Din documentare nu va fi lipsit desigur cartea deschizătoare de drumuri în această privință a prof. Ioan G. Coman: Scriitori bisericești din epoca străromână, Buc., 1979, și mai noua: „Primele scrieri patristice în literatura noastră, secolul IV—XVI“ (Craiova, 1984), a I.P.S. Mitropolit Nestor al Olteniei.

Vasile Oltean, directorul muzeului nostru de la Șcheii Brașovului, a descoperit un important document, în Arhiva de la Șchei: un Pomelnic al ctitorilor sesizat de Iorga dar socotit pierdut. (Iorga văzuse doar o fotografie). Datează din 1665 și pornește șirul numelor de la Neagoe voievod. Nu lipsesc: Mihai Viteazul și alți domnitori, precum Matei Basarab și alții. Ba chiar se identifiacă și unele nume de domnitori care nu figurează în lista cunoscută a domnitorilor, precum un Radu Voievod între 1572—1574. Multe mai ascund arhivele! (vezi „Astra“, nr. 7, 1985, p. 10—11).

Semnalăm în „Astra“ (nr. 7, 1985, p. 13) al patrulea serial despre „Fenomenul Mihailovna-Kulaghina“, cea care mișcă obiectele cu gîndul, și despre Rosa Kulașova care vede cu... degetele! Nu e glumă!

În revista „Noi Tracii“ din Roma (XIV, nr. 127, 1985) Mircea Groza și Florin Olteanu scriu lucruri extrem de interesante despre: „Mitul ancestral al Brașovului, parte a patrimoniului național românesc“ (p. 11—15). Se arată originea geto-dacică a junilor Brașovului, a toponimicului „Ieșirea la chetre“, și a numelui „Kronstadt“, numele vechi al Brașovului. E vorba de interesante dovezi de continuitate care ar cere și mai multă atenție și popularizare.

„Românii în cultura universală: NICOLAUS OLAHUS“, o pagină de sinteză despre acest valah care se trăgea „ex sanguine Dracula Voievodae Valachiae“, scrie Alexandru Spănu în „Albina“ (nr. 6, 1985, p. 11).

Ioana Postelnicu s-a întors în „Transilvania!“ E prezentă în... revistă cu șapte coloane de „Amintiri“ din Sibiu și din Cluj, de ieri-alaltieri, dintr-un timp pe care îl reduce în prezent cu marele ei talent de povestitoare.

Foarte bun nr. 8, 1985 al revistei „Mărturie Ortodoxă“ care apare în Olanda, redactată de pr. Dr. Ioan Dură.

Din inițiativa și cu o Precuvintare a I.P.S. Mitropolit Nicolae Corneanu, editura Mitropoliei Banatului reeditează un bogat și frumos ANTOLOGHION (Timișoara, 1984, 836 p.).

Pr. Lector Ioan Mihăițan de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu își publică teza de doctorat cu titlul „Preoția Mîntuitorului Hristos și preoția bisericească“ (Sibiu, 1985, extras din „Mitropolia Ardealului“, 11—12, 1984, p. 780—924).

Al. Zub publică o ediție critică „A. D. Xenopol: ISTORIA ROMÂNILOR“, I (ed. IV, București, 1985, 520 p.) dotînd-o cu o prefață a sa și o „Sinteză xenopoliană“ de Virgil Mihăilescu-Bîrliba (p. 8—32). E ca o restaurare de mare calitate a unui monument de mare valoare a Patrimoniului național românesc.

ANTONIE P.